

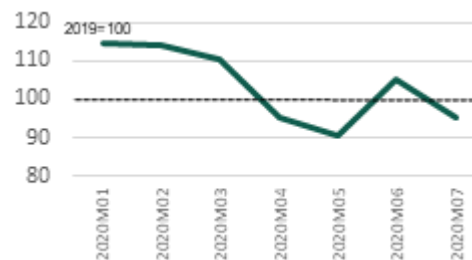
Genstartsteam for Fødevarerektoren

”

Fødevareklyngens udfordring er, at dele af sektorens virksomheder viser fine resultater, mens råvarepriserne er faldet betydeligt som følge af COVID-19. Hele prisdelen er ”forsvundet” ud blandt de mange danske landmænd og er derfor ikke umiddelbart så synlig som i andre industrier. Bekymringen er selvfølgelig at Brexit nu vil lægge yderligere pres på denne situation. Det er derfor vigtigt, at vi lykkes med de tiltag der er beskrevet her, som alle styrker virksomhedernes konkurrencekraft og samtidigt sikrer at eksporten understøtter den grønne omstilling af fødevarerektoren

Jais Valeur, Group CEO, Danish Crown, formand for genstartsteam for fødevarerektoren

Fødevareeksporten 2020

En stor del af produktionen i primærsektoren videreføres og indgår i eksporten fra fødevareklyngen, og primærsektoren er derfor også i høj grad afhængig af eksportmarkederne. Mange virksomheder i fødevareklyngen er desuden også meget afhængige af import af input og produkter til videre forarbejdning.

Anm. Eksport af næringsmidler og levende dyr i mia. kr.
Omregnet til indeks ift samme måned året før.
Kilde: Danmarks Statistik

Indledning

- Eksporten er helt afgørende for fødevareklyngen. I 2019 udgjorde eksporten fra fødevareklyngen ca. 170 mia. kr. Det svarer til ca. 23 % af den danske vareeksport. Ifølge Landbrug & Fødevarers opgørelse beskæftiger fødevaresektoren 186.000 ansatte, og heraf er 75 % af arbejdspladserne knyttet til eksport.
- For en sektor med en høj eksportandel er det således en væsentlig udfordring at fastholde dansk markedsadgang og markedsandel i en periode med vigende efterspørgsel og faldende priser for særligt visse sektorer. Landbrug & Fødevarer estimerer et fald på 14 mia. kr. i 2020 i forhold til en situation uden corona.
- Fødevareklyngen har generelt kunnet sælge sine produkter i hele perioden men til vigende priser. Det er – set i forhold til mange andre sektorer - ikke en mulighed at stoppe produktionen, så der er reelt mistet en betydelig indtjening, og tabet fordeles i hele værdikæden
- Disse udfordringer forstærkes af en række protektionistiske tendenser i form af handelsrestriktioner, nationale støtteordninger og andre tiltag som favoriserer lokale fødevarer og produkter, og som gør konkurrencen for danske produkter mere vanskelig end vanligt.
- Hertil kommer en international handelspolitisk situation præget af stor usikkerhed på centrale markeder for den danske fødevaresektor. Det gælder USA. Og det gælder i høj grad Storbritannien, som i lyset af Brexit kan blive en stor udfordring for fødevareklyngen.
- Men der er bestemt også muligheder for sektoren - og danske virksomheder i øvrigt. Danske virksomheder står stærkt på parametre som bæredygtighed og klimaaftryk, og har en helt unik mulighed for at vinde markedsandele.
- Men det kræver, at vi kommer styrket og fokuserede ud af krisen. Derfor skal vi satse på løsninger, der hjælper virksomhederne med at styrke deres konkurrenceevne og levere bæredygtige og klimavenlige løsninger.

Udfordringsbilledet for dansk eksport – set fra virksomheder

Udfordringer og muligheder

Eksportfremme, markedsføring og repræsentation på markederne

Der opleves i stigende grad nye handels- og markedsbarrierer for fødevareklyngen. Det vurderes, at der er et betydeligt behov for strategiske markedsindsatser, der kan fastholde, åbne og udvikle nye markeder.

Teknologi og udvikling

Klimaudfordringerne stiller krav til investeringer i fødevaresektorens omstilling. En tendens som forstærkes af corona-krisen. Samtidigt stiller krisen nye og øgede krav til digitalisering. Danmark har en række grønne styrkepositioner, der kan udnyttes til at stå stærkere efter krisen.

Omkostninger, adgang til kreditter og likviditet

Faldende priser og/eller ordrenedgang giver likviditetsproblemer.

Covid-19 sætter eksportvirksomhedernes konkurrenceevne under yderligere pres.

Handelsbarrierer og internationale rammevilkår

Under Covid19-krisen er protektionistiske tiltag såsom tekniske handelshindringer blevet mere udbredt.

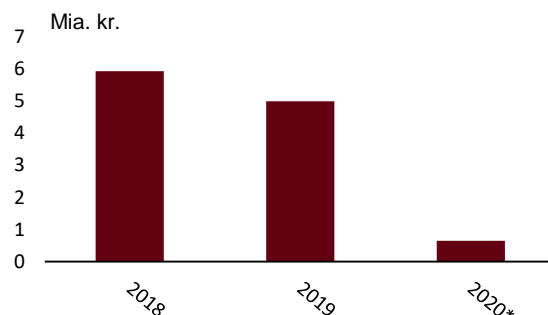
Tendensen ses både hos tredjelande og på det indre marked.

Det jeg kan være usikker på, det er, hvad det er, vi kigger ind i. Går vi ind i en global recession? Vil de emerging markets stå af? Vil olieprisen gå i kælderen og forbruget falde? Vil Kina komme sig så hurtigt, som de siger? Vil restauranterne komme tilbage? Det prøver vi at have et syn på og en parathed til at håndtere.

- Hanne Søndergaard, Arla Foods

Eksport af minkskind

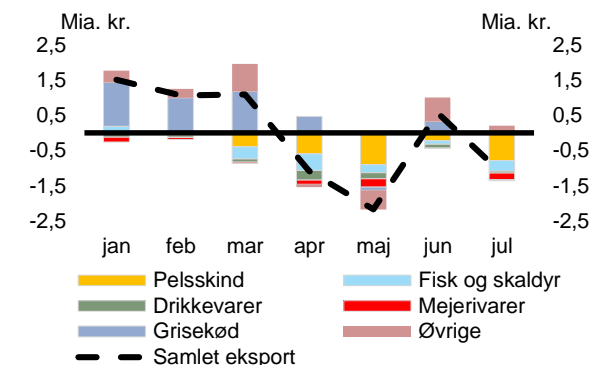

Anm. 2020 indeholder jan-jul.
Kilde: Landbrug og Fødevarer pba. Danmarks Statistik

Visse dele af fødevaresektoren, som er særlig afhængig af afsætning til foodservice (dvs. restauranter, hoteller, catering og lign.), har været hårdt ramt af covid-19 situationen. De største tab er dog knyttet til eksporten af minkskind, som bl.a. er ramt af aflyste auktioner og lav prissætning.

Fødevareklyngens eksport 2020

Anm. Fødevareklyngens eksport i årets første 7 måneder sammenlignet med samme periode sidste år.
Kilde: Landbrug og Fødevarer pba. Danmarks Statistik

Anbefalinger

Udfordring	Anbefalinger	
Eksportfremme, markedsføring og repræsentation på markederne Der opleves i stigende grad nye handels- og markedsbarrierer for fødevareklyngen. Det vurderes, at der er et betydeligt behov for strategiske markedsindsatser, der kan fastholde, åbne og udvikle nye markeder.	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE	
	1.1 Grøn og bæredygtig branding af fødevareklyngen 1.2 Afsætningsprojekter med fokus på klima og bæredygtighed	<p>For at sikre danske markedsandele er der et betydeligt behov for at udbrede kendskabet til og fortælle de gode historier om fødevareklyngens mange styrkepositioner, herunder inden for bæredygtighed og klima- og miljøeffektive produkter og løsninger. Det foreslås, at der afsættes et 14 mio. kr. til sikring af den offentlige medfinansiering af Food Nation.</p> <p>Der er aktuelt en stor og positiv interesse for fødevareklyngens klima- og bæredygtighedstiltag, men nye markedsmuligheder for bæredygtige og grønne produkter og løsninger forudsætter både langsigtede og vedholdende tiltag samt offensive og konkrete afsætningsinitiativer. Der foreslås etableret et eller flere konkrete afsætningsprojekter med inddragelse af erhvervsorganisationer og relevante myndigheder på udvalgte markeder.</p>
	KRÆVER LÆNGEREVARENDE INDSATS OG FINANSIERING	2.1 Styrket myndighedsunderstøttelse af eksport-erhvervet 2.2 Strategisk markedsindsats med fokus på klima og bæredygtighed
Teknologi og udvikling Klimaudfordringerne stiller krav til investeringer i fødevaresektorens omstilling samt til forskning og udvikling af nye, grønne produkter og løsninger. En tendens som forstærkes af corona-krisen. Samtidigt stiller krisen nye og øgede krav til digitalisering. Danmark har en række grønne styrkepositioner, der kan udnyttes til at stå stærkere efter krisen.	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE	
	1.3 Grøn teknologiudvikling for SMV'er 1.4 Digitale eksportcertifikater 1.5 Blockchain-teknologi 1.6 Nye digitale platforme	<p>Der er et stort potentiale for øget eksport af grønne SMV-løsninger til nærmarkederne, og samtidig sikres vækstlaget inden for den danske fødevareklynge og potentiel eksport til fjernere markeder. Mange mindre virksomheder har dog brug for en ekstra assistance til at sikre en vellykket eksportudvikling, og i disse år øges kravene til danske virksomheder om at bidrage med investeringer i sektoren. Det foreslås dels afsætte en pulje til understøttelse af F&U med henblik på senere afsætning og i 2020 som udmøntes via landbrugets eksisterende fonde (særligt til pressede sektorer, herunder pelsdyr), dels en pulje til understøttelse af innovation og iværksætteri som udmøntes via Food & Bio Cluster Denmark.</p> <p>Digitalisering af Fødevarestyrelsens arbejde med og udstedelse af eksportcertifikater (bl.a. veterinærcertifikater og indenrigserklæringer) forventes af effektivisere ansøgnings- og sagsbehandlingstider og dermed reducere omkostninger for både myndigheder og virksomheder, og dermed lette virksomhedernes adgang til eksport. Det foreslås at sikre ressourcer til færdiggørelse og implementering af DIX-systemet i 2021, således at det kan gøres operativt for de danske eksportvirksomheder.</p> <p>Blockchain-teknologi kan anvendes til markedsføring bæredygtige danske fødevarer og dansk fødevarer sikkerhed direkte for kunder og forbrugere på udvalgte eksportmarkeder, som fremover i stigende grad vil stille krav vedr. digital dokumentation til sikring af fødevarer sikkerhed. Det foreslås, at etablere et blockchain-demonstrationsprojekt som konsortium baseret på et eksisterende projekt. Projektet foreslås udrullet med pilotprojekter på fire centrale eksportmarkeder for den samlede danske fødevareklynge i form af Kina, Japan, Korea og Vietnam.</p> <p>Covid19-restriktioner fordrer en gentænkning af processer med øget brug af digitale løsninger for at mindske fysisk kontakt. Det foreslås at iværksætte en indsats til understøttelse af udvikling og udbredelse af digitale kompetencer og værktøjer til digital markedsføring og afsætning.</p>

Anbefalinger

Udfordring	Anbefalinger
Omkostninger og adgang til kreditter og likviditet Faldende priser og/eller ordrenedgang kan give likviditetsproblemer. Covid-19 sætter danske virksomheders internationale konkurrenceevne under yderligere pres	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE
	1.7 Eksportkreditter Adgangen til finansiering og eksportkreditter er en vigtig konkurrenceparameter for dansk erhvervsliv på eksportmarkederne. Det skal derfor sikres, at adgangen til eksportfinansiering af SMV'er med fokus på grønne løsninger, herunder maskin- og udstyrsproducenter, via Danmarks Eksportkredit (EKF) sker på de mest konkurrencedygtige vilkår ift. landedækning, pris og risikovillighed i OECD-kredsen. Det foreslås, at den udvidede statslige garantiramme for private kreditforsikringsselskabers genforsikring af kreditaftaler med eksportvirksomheder i op mod 180 dage, som indtil videre gælder i 2020, fortsættes uændret i 2021.
	1.8 Adgang til likviditet Nogle sektorer er særlig hårdt ramt af forskudt og forsinket afsætning, som stiller store krav til likviditet og økonomisk ballast. Det foreslås afdækket, om der via Eksportkredit Fonden kan etableres særlige faciliteter, som kan sikre likviditet for sektorer/virksomheder, som er ekstraordinært og midlertidigt berørt af store forskydninger i afsætningen.
	1.9 Fjern gebyrer på eksportcertifikater Danske fødevarer virksomheder betaler gebyrer for de certifikater, som følger varerne til eksport, herunder veterinær- og sundhedscertifikater. Det foreslås, at der sker en tilbageførelse af betalte gebyrer for eksportcertifikater for 2020, og betaling af gebyrer for eksportcertifikater annulleres for den resterende del af 2020.
	KRÆVER LÆNGEREVARENDE INDSATS OG FINANSIERING
	<i>(Likvitetsproblemerne, som er opstået i køvandet af krisen, vurderes generelt at være af kortsigtet natur, hvis verdensmarkederne retter sig op inden for en overskuelig fremtid)</i>
Handelsbarrierer og internationale rammevilkår Under Covid19-krisen er protektionistiske tiltag såsom tekniske handelshindringer blevet mere udbredt. Tendensen ses både hos tredjelande og på det indre marked.	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE
	1.10 Fokus på protektionistiske tiltag Under Covid19-krisen er protektionistiske tiltag såsom tekniske handelshindringer, statsstøtte og nationale sourcing-krav blevet mere udbredt. Der foreslås et øget fokus protektionistiske tiltag, herunder hindringer for den frie im- og eksport, med henblik på at støtte eksportgrundlaget fra danske virksomheder.
	1.11 Indsats for importen Importen bør gøres til et indsatsområde og der er behov for hjælp til danske importører til at nedbringe de særlige transaktionsomkostninger, som er forbundet med at handle internationalt, herunder ved e-handelseksport til andre lande, både i EU og DK.
	KRÆVER LÆNGEREVARENDE INDSATS OG FINANSIERING
	2.3 Udnyttelse af eksisterende aftaler Det foreslås, at der etableres et tættere samspil med Europa-Kommissionen og en øget fokusering på at optimere udnyttelsen af handelsaftaler og derved skabe endnu bedre afsætningsmuligheder for fødevarerkløngen. Arbejdet kan forankres på basis af oprettelse af en national ekspertstilling med fokus på både handel og fødevarerområdet i EU-Kommissionen, enten i DG Trade eller i DG Agri, alternativt via EU-repræsentationen i Bruxelles.

Genstartsteamets medlemmer

Formand

- Jais Valeur, Group CEO, Danish Crown

Virksomheder

- Hanne Søndergaard, CMO, Arla Foods
- Christian Wulff Søndergaard, Vice President, Corporate Affairs, Carlsberg
- Anne Marie Meisling, director, Sustainability, Chr. Hansen
- Poul Pedersen, adm. direktør, Thise
- Christian Munk, adm. direktør, Dragsbæk
- Søren Møgelvang Nielsen, koncerndirektør, Communication & Marketing, Danish Agro
- Kim Vejby Hansen, CEO, FOSS

Organisationer

- Landbrug & Fødevarer
- Dansk Industri
- Dansk Erhverv
- Danish Seafood Association
- NNF
- 3F